

КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЕСТРАДИ ТА ДЖАЗУ

СИЛАБУС

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Освітній рівень	I (бакалаврський) рівень	Курс	1 курс
Ступінь освіти	Бакалавр	Семестр	1 семестр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	4
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	Аудиторних годин	64
Освітньо-професійна програма	Сольне інструментальне та вокальне виконавство	Лекції	32
		Семінари	-
		Практичні	32
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	56
		Семестровий контроль	1 семестр-іспит

Інформація про викладача	
ПБ, посада	Дрожжина Наталя Володимирівна, завідувачка кафедри музичного мистецтва естради та джазу ХНУМ імені Івана Котляревського, доцент
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/art-of-pop-and-jazz/Drozhhzhina.pdf
e-mail	drakoza2015@ gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін» (вокал) складено відповідно до освітньо-професійної програми

підготовки бакалаврів. Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяг знань здобувачів вищої освіти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни професійної підготовки за фахом «Естрадно-джазовий спів», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання результатів навчання.

Метою вивчення навчальної дисципліни є розвиток знань та умінь, необхідних для майбутньої фахової діяльності бакалавра музичного мистецтва; надання науково-теоретичної бази в галузі вокального виконавства майбутнім артистам-вокалістам для їх подальшої кваліфікованої професійної діяльності; ознайомлення студентів із провідними засадами науки про співацький голос; вивчення основних положень стосовно роботи голосового апарату під час співу; ознайомлення з відомостями з акустики, фізіології, психології в їх застосуванні до вокального виконавства; розширення музично-історичного кругозору студентів; виховання фахівців високого рівня, відповідно до кваліфікації «бакалавр музичного мистецтва».

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми бакалавр повинні **знати:**

- основні відомості з акустики голосового апарату та акустичної будови голосу;
- основи павловського вчення про вищу нервову діяльність;
- психологічні процеси людського організму;
- основні психічні властивості особистості;
- основні типи дихання в співі;
- механізми роботи гортані;
- теорії голосоутворення;
- регістрову будову чоловічого та жіночого співацьких голосів;
- принципи функціонування артикуляційного апарату під час співу;
- характерні риси роботи головного та грудного резонаторів голосового апарату в співаків;
- характерні риси оперного звукоутворення;
- характерні ознаки роботи голосового апарату в естрадно-джазовому співі;
- основні положення професійної гігієни співака;
- провідні досягнення природно-наукової думки у вокальній галузі;
- визначення базових термінів теоретичної сфери вокального мистецтва.

Уміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в методико-теоретичних положеннях вокального мистецтва;

- обґрунтовувати власну думку щодо дискусійних проблем теоретичної царини вокального виконавства;
- застосовувати знання основних відомостей з акустики голосового апарату та акустичної будови голосу щодо мистецтва співу;
- проводити теоретичний аналіз вокально-методичних питань, спираючись на вчення І. П. Павлова;
- визначати практичний зв'язок індивідуально-психологічних відмінностей особистості вокаліста та процесу співу й розвитку співацького голосу;
- визначати основні риси функціонування голосового апарату під час співу;
- застосовувати базову термінологію теоретичної сфери вокального мистецтва;
- визначати основні засади професійної співацької гігієни;
- застосовувати базові знання з теоретичних основ вокального мистецтва щодо провідних питань виконавської практики артиста-вокаліста.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання в практичній діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання (ПРН):**

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН 6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН 10. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 11. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПРН 12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу.

ПРН 13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

Перелік тем:

Тема 1. Акустика голосового апарату та акустична будова голосу.

Тема 2. Учення академіка І. П. Павлова і професійна виконавська діяльність співака.

Тема 3. Значення індивідуально-психологічних відмінностей для мистецтва вокального виконавства.

Тема 4. Розвиток наукової думки у вокальній галузі (із кінця ХІХ до початку ХХІ ст.).

Тема 5. Дихання в співі.

Тема 6. Робота гортані під час співу.

Тема 7. Робота артикуляційного апарату під час співу.

Тема 8. Головний та грудний резонатори в співаків.

Тема 9. Опора співацького голосу.

Тема 10 Характерні ознаки роботи голосового апарату в естрадно-джазовому співі.

Тема 11. Гігієна та режим співака.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські, практичні заняття та самостійна робота на основі підручників, конспектів лекцій, презентація, доповіді, реферати, робота в бібліотеках та в Інтернеті.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу *Telegram*, *WetChat* (іноземні студенти), *Moodle*, електронні поштові скриньки тощо.

Система оцінювання:

Методи поточного контролю:

- усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.);
- письмовий контроль (контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);
- комбінований контроль;
- презентація самостійно підготовленої доповіді;
- практичний контроль (під час практичних робіт, під час всіх видів практики);
- спостереження як метод контролю;
- тестовий контроль.

Підсумковий контроль успішності – контроль навчальних досягнень студентів із метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни «Методика викладання спеціальних дисциплін», що проводиться в період проміжної атестації у формі іспиту.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту та диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D		

60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів.

90–100 – А – відмінно: здобувач вищої освіти вільно володіє фактичним матеріалом щодо питання, уміє логічно і грамотно, із використанням професійної термінології обґрунтовувати свою точку зору. Даючи відповідь на питання, він методологічно грамотно його вибудовує, правильно користується термінологією, оцінює правильно контекст, написаний реферат відповідає вимогам до самостійної професійної підготовки. Доповіді на семінарських заняттях мають системний характер підготовки, також експрес-контроль, поточна перевірка конспектів, рубіжне письмове тестування показують високий рівень володіння матеріалом.

82–89 – В – добре: здобувач вищої освіти відповідав самостійно, без додаткових запитань викладача; може бути одна-дві неточності при висвітленні другорядних питань або у випадках, коли студент легко виправив їх після зауваження викладача. Володіє матеріалом щодо поставленого питання, знає факти, уміє правильно зробити висновки, але припускається окремих помилок або неточностей, недостатньо логічно доводить свою точку зору. Також оцінка виставляється в разі, якщо студент не надає повну, вичерпну відповідь на одне із запитань екзаменаційного білета або на додаткове питання. Доповіді на семінарських заняттях мають системний характер підготовки, також експрес-контроль, поточна перевірка конспектів, рубіжне письмове тестування показують високий рівень володіння матеріалом.

75–81 – С – добре: відповідь здобувача вищої освіти містить невеликі прогалини, які не змінили змісту відповіді; один-два недоліки при висвітленні основного змісту відповіді, виправлені після зауваження викладача. При перевірці виявлено певний рівень знань, але реферат не виявив достатнього наукового потенціалу. Доповіді на семінарських заняттях мають системний характер підготовки, також експрес-контроль, поточна перевірка конспектів, рубіжне письмове тестування показують високий рівень володіння матеріалом.

64–74 – D – задовільно: у відповіді здобувача вищої освіти неповно розкрито зміст матеріалу (зміст викладено фрагментарно, не завжди послідовно), але показано загальне розуміння питання і продемонстровані вміння, достатні для засвоєння програмного матеріалу. Реферат, доповіді на семінарських заняттях мають не системний характер підготовки, також експрес-контроль, поточна перевірка конспектів, рубіжне письмове

тестування показують середній рівень володіння матеріалом.

60–63 – Е – задовільно: здобувач вищої освіти припускається серйозних помилок під час відповіді, плутається в термінології, не знає методологічних основ вокального виконавства. Студент не може задовільно відповісти на одне з питань екзаменаційного білета. Реферат, доповіді на семінарських заняттях мають не системний характер підготовки, також експрес-контроль, поточна перевірка конспектів, рубіжне письмове тестування показують рівень володіння матеріалом нижче середнього.

35–59 – FX – незадовільно (з можливістю повторного складання): не розкрито основний зміст навчального матеріалу. Наявність безсистемних, уривчастих знань, пов'язаних із поставленими перед ним питаннями, беспорядність під час відповіді на додаткові або навідні запитання, студент не володіє професійною термінологією, не подано реферат, не виголошено доповіді на семінарських заняттях. Експрес-контроль, поточна перевірка конспектів, рубіжне письмове тестування показують низький рівень володіння матеріалом.

0–34 – F – незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни): не розкрито основний зміст навчального матеріалу. Наявність безсистемних, уривчастих знань, пов'язаних із поставленими перед ним питаннями, беспорядність під час відповіді на додаткові або навідні запитання, студент не володіє професійною термінологією, не подано реферат, не виголошено доповіді на семінарських заняттях. Експрес-контроль, поточна перевірка конспектів, рубіжне письмове тестування показують дуже низький рівень володіння матеріалом, що обумовлює необхідність повторного вивчення курсу дисципліни.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, мистецьких конкурсах та фестивалях, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Антонюк В. Постановка голосу. Київ : Укр. ідея, 2000. 68 с.
2. Дрожжина Н. В. Вокальне мистецтво естради: історія, теорія, практика : навч. підручник / Харків. нац. унів. мистецтв. Харків : Естет Принт, 2019. 336 с.
3. Дрожжина Н. Гігієна голосу естрадного співака : методична розробка для ВНЗ культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації зі спеціальності «Музичне мистецтво» спеціалізації 025 «Музичне мистецтво естради» за фахом «Естрадно-джазовий спів» / Харків. нац. ун-т мистецтв. 2017. 40 с.
4. Дрожжина Н. В. Теоретико-методичні засади естрадно-джазового співу : навч.-метод. посіб. Вид. 2-ге, доп. Харків : Естет Принт, 2019. 148 с.
5. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / літвиклад М. Головащенко. Київ : Муз. Україна, 1971. 92 с.
6. Музична естрада та джаз: бібліографічний покажчик/ автор-уклад.В. Откидач. Харків :Лідер, 2022. 229 с.
7. Прохорова Л. Українська естрадна вокальна школа. Вінниця : Нова книга, 2006. 384 с.
8. Стахевич О. Основи вокальної педагогіки. Ч. 1. Природно-наукові теорії сольного співу. Харків ; Суми : ХДАК : Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2002. 92 с.
9. Музична естрада : словник / уклад. В. М. Откидач. Харків : Вид-ць І. В. Якубенко, 2004. 445 с.

інтернет-ресурси

Бібліотека ХНУМ ім. І. П. Котляревського. Електронний каталог <https://numlib.kh.ua/elcat>

Електронна бібліотека – підручники <http://www.info-library.com.ua>

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Електронний каталог <http://library.nakkkim.edu.ua>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua>

Харківська державна наукова бібліотека ім.

В.Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com>